

BRUSSELS MIJNSTAD

ONZE PLANEET

HET NATUUR- EN MILIEUMAGAZINE VAN DE BRUSSELAARS

#148

MAART
2022

04 TIPS TEGEN
VOEDSELVERSPLLING!

09 GA JE RENOVEREN?
DENK OOK AAN DE GELUIDSISOLATIE!

10 HET ZONIËNWOUd: ANTICIPEREN
OM HET BETER TE BESCHERMEN!

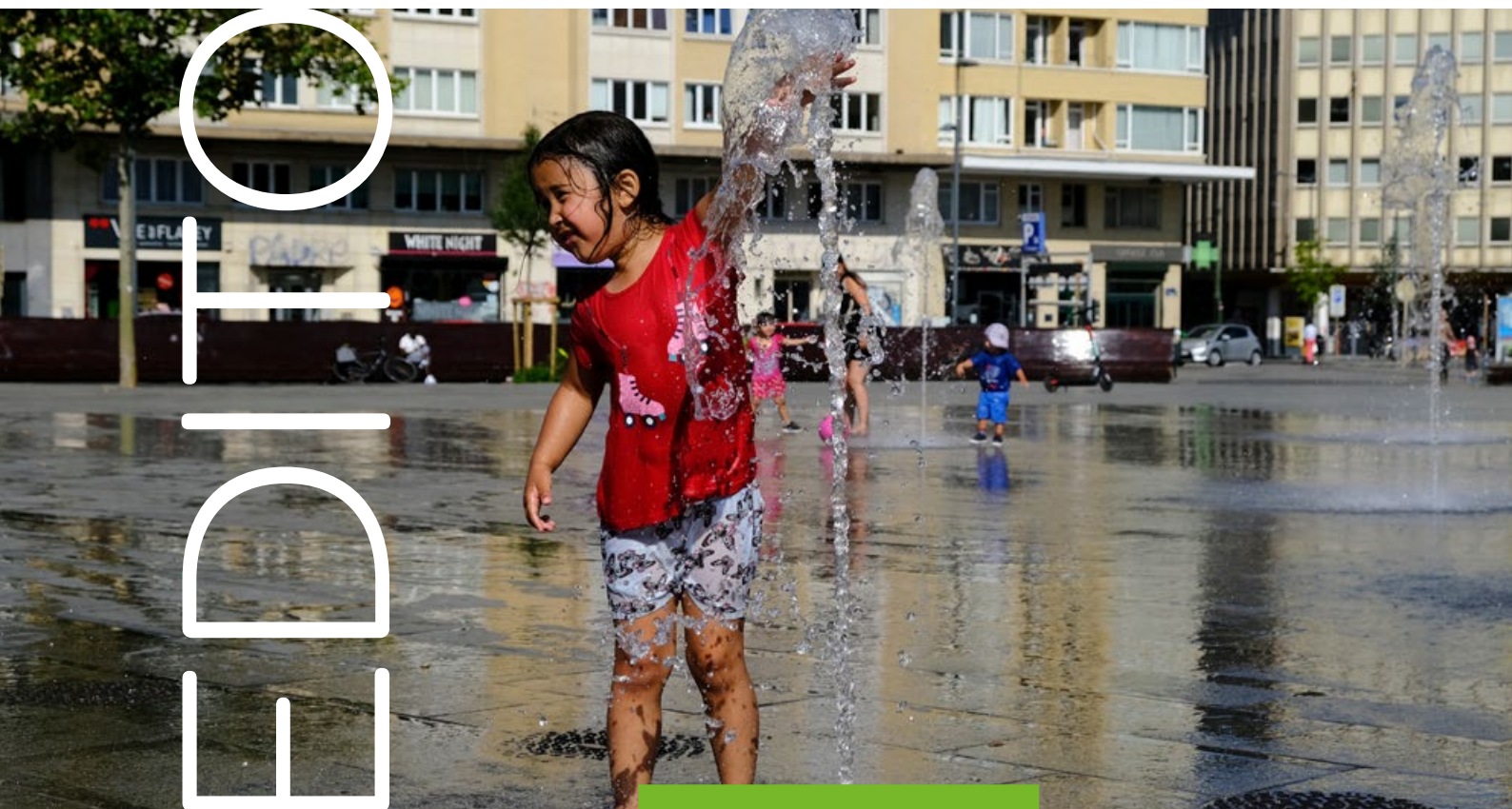
BRUSSEL

KLEURT GROEN
EN BLAUW!

leefmilieu
brussel
.brussels

LEEFMILIEU.BRUSSELS

MIJN STAD ONZE PLANEET: HELEMAAL DIGITAAL!

Nu het coronavirus ons allemaal uitnodigt om opnieuw te bekijken wat echt belangrijk is, hebben we gekozen om uw tijdschrift deze maand niet op papier uit te brengen.

Maar dat betekent niet dat u iets zou moeten missen. Integendeel. U kunt ons magazine digitaal lezen, nog gebruiksvriendelijker en interactiever. Kortom, nog levendiger en actueler!

En bovendien aangenamer om te lezen, zowel op smartphone als op een computerscherm. Bekijken, scrollen, klikken, lezen, gemakkelijk teruggaan, stoppen, opnieuw beginnen lezen, en dat overal en altijd.

Mijn stad onze planeet: waar, wanneer en hoe u dat wilt!

Ontdek ons digitale magazine via:
maville-onzeplaneet.brussels

Leest u ons magazine liever op de klassieke manier? Dan kunt u nog steeds de pdf-versie downloaden op onze website:
bit.ly/MVOP-NL

BRUSSEL KLEURT GROEN EN BLAUW!

Het is zover! De lente komt eraan. Tijd om weer de natuur en de buitenlucht op te zoeken. En deze lente zullen er meer dan genoeg gelegenheden zijn om eens naar buiten te gaan. Bijvoorbeeld tijdens de Brusselse Waterdagen, van 20 tot 27 maart: de ideale kans om het water en het blauwe erfgoed van het Gewest te (her)ontdekken. Op het programma staan tal van rondleidingen, wandelingen, ontdekkingstochten en activiteiten voor groot en klein. Er is zelfs een aangepast programma voor scholen. Kan je zolang niet wachten? In dit magazine leer je alvast een deel van dit blauwe erfgoed beter kennen: we nemen je mee op een tocht langs enkele van de vele bronnen, fonteinen, waterbekkens en waterstralen van de hoofdstad.

Van zo'n wandeling in de natuur krijg je uiteraard honger. Je zou voor minder zin krijgen in een lekker seizoensgerechtje. Maar let op dat je achteraf niets moet weggooien. Verderop in dit magazine vind je verschillende tips om voedselverspilling te voorkomen.

Droom je van rust en kalmte? Heb je last van lawaai van je burens of van buiten? Akoestisch comfort wordt vaak onderschat, alsook de effecten van lawaai op de gezondheid. Gelukkig kan je in de meeste gevallen de geluidsisolatie van een woning verbeteren. Je leest er meer over in ons artikel over akoestische isolatie.

Veel leesplezier!

MIJN STAD ONZE PLANEET

Verschijnt maandelijks, behalve in januari, juli en augustus. - Leefmilieu Brussel - Havenlaan 86 C / 3000, 1000 Brussel - Tel. 02 775 75 75 - info@leefmilieu.brussels - leefmilieu.brussels
V.U. : B. Dewulf. **HOOFDREDACTEUR** : Sandra Moreels. **HERLEZINGCOMITÉ** : Isabelle Degraeve, Sylvie Clara. **REDACTIE** : Didier Dillen. **VERTALING** : Maarten Geerts. **PRODUCTIE** : 4sales.be. De foto's tonen niet noodzakelijk de geciteerde personen. © LEEFMILIEU BRUSSEL. De teksten in deze publicatie hebben tot doel de wettelijke bepalingen toe te lichten. Om de ware juridische toedracht van deze teksten te kennen, verwijzen we je naar de teksten van het Belgisch Staatsblad.

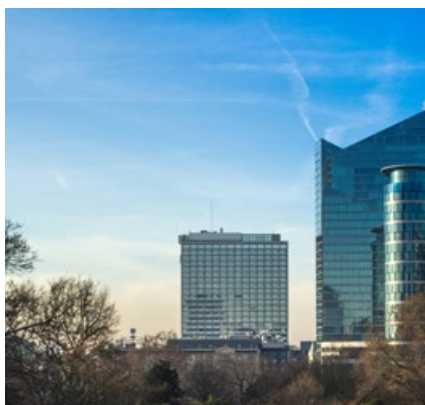

DE BRUSSELSE BODEM ONDER DE LOEP

Wist je dat het gemiddeld duizend jaar duurt om 1 cm grond aan te maken? Onze bodem is een grondstof die we als mens niet zomaar kunnen hernieuwen. We gaan er dus maar best duurzaam mee om. Daarom organiseert Leefmilieu Brussel een grootschalig bodemonderzoek in Brussel. Dit om de kwaliteit van de bodem te bepalen en na te gaan in hoeverre hij geschikt is voor landbouw, waterbeheer,

natuurontwikkeling en klimaatregeling. Er werden zo'n honderd stalen genomen en geanalyseerd. Op basis van deze gegevens zal tegen 2024 een kadaster van de Brusselse bodemkwaliteit worden opgesteld. Wil je meedoen aan een van de volgende meetcampagnes? Stuur een e-mail naar soilfacilitator@environnement.brussels of bel naar 02 775 75 75.

MINDER VERVUILING DANKZIJ DE LEZ!

Sinds 2018 hebben de maatregelen in het kader van de lage-emissiezone (LEZ) bijgedragen aan een betere bescherming van de gezondheid van de Brusselaars. Zo wijzigde de samenstelling van het wagenpark en verbeterde ook de luchtkwaliteit. Uit metingen is gebleken dat deze strategie een positief effect heeft gehad op de verontreiniging die het verkeer in Brussel veroorzaakt: de uitstoot van stikstofoxiden (NO_x) daalde met 9%, van fijne deeltjes (PM_{2,5}) met 17%, en van roet met 38%. In 2022 gaat de LEZ een nieuwe fase in. Voortaan zijn ook dieselloertuigen met Euronorm 4 niet meer welkom in Brussel. Deze nieuwe mijlpaal moet de positieve impact van de LEZ versnellen: dieselwagens en -bestelwagens met Euronorm 4 zijn immers verantwoordelijk voor 30% van de PM_{2,5}-uitstoot.

Meer info:

lez.brussels > Praktisch > Impact

ENERGIE, WONEN... ONTDEK DE RENOLUTION-PREMIES

Zeg niet langer energiepremies, maar RENOLUTION-premies. Sinds 1 januari 2022 zijn de **RENOLUTION-premies** de nieuwe overkoepelende naam van de Energiepremies, de Premie voor de renovatie van het woonmilieu en de Premie voor de verfraaiing van gevels. De naam mag dan wel veranderd zijn, de voordelen niet. Met een gecombineerd budget van 53,6 miljoen euro zijn de nieuwe premies in 2022 net zo voordelig! Een andere belangrijke wijziging is dat je de premieaanvragen nu ook na de werkzaamheden kan indienen.

TWEE NIEUWE BIKE HUBS IN BRUSSEL!

Brussel telt twee nieuwe hubs voor fietsers en fietstoeristen. De ene bevindt zich in het Grand Hospice (centrum Brussel), de andere op de site van **SeeU** (Elsene). Je kan er onder meer fietsen huren of laten herstellen. Je vindt er ook hulpmiddelen zoals de gids "Brussel met de fiets" en fietsvriendelijke overnachtingsplekken. Op de twee sites vertrekken bovendien begeleide fietstochten, en ze vormen de ideale locatie voor evenementen die het gebruik van de fiets bevorderen.

Meer info:

www.grand-hospice.brussels/nl/

TIPS TEGEN VOEDSELVER- SPILLING!

Meer dan 50% van het voedsel in de vuilnisbak komt van gezinnen. Maak komaf met deze verspilling en pas volgende tips toe in de keuken!

MINDER VERSPILLING MET GOOD FOOD.BRUSSELS!

Wil je minder voedsel verspillen? Op de **Good Food-website** vind je heel wat hulpmiddelen die je daarbij helpen: tips over hoe je je koelkast beter kunt beheeren, manieren om onverkocht voedsel te recupereren, workshops om te leren koken zonder afval...

1. Analyseer je consumptiegewoonten

Om minder voedsel te verspillen, moet je jezelf de juiste vragen stellen: koop ik de juiste hoeveelheid? Vergeet ik soms eten in de koelkast of in de voorraadkasten? Koop ik dwangmatig? Zijn de porties op de borden te groot?

2. Plan je maaltijden

Maak vervolgens een lijstje van alle voedingswaren in je koelkast en voorraadkasten, en duidt aan welke producten eerst moeten worden opgegeten. Gebruik deze lijst om samen met je gezin (zodat iedereen het lekker vindt en alles wordt opgegeten) een weekmenu op te stellen.

3. Maak een boodschappenlijstje

Maak een boodschappenlijstje dat rekening houdt met de hoeveelheid voedsel die je nodig hebt. Laat je in de winkel niet verleiden door speciale aanbiedingen (grote pakketten met lage prijzen belanden vaak in de vuilnisbak) en houd je aan je lijstje.

4. Controleer de houdbaarheidsdatum en respecteer de koudeketen

Controleer bij het winkelen de houdbaarheidsdatum. Koop diepvriesproducten aan het eind van je boodschappenronde en stop ze in een geïsoleerde tas.

5. Orden je koelkast

Als je koelkast niet dynamisch gekoeld of geventileerd wordt, is de temperatuur binnenin variabel. Leg je voedingswaren daarom op de juiste plaats in de koelkast. Maak je koelkast ook regelmatig proper en verwijder voeding die over datum is. Zo voorkom je kruisbesmetting. Risicovoedsel (vlees, enz.) verpak je best hermetisch.

6. Pas de portiegrootte aan

Een van de beste manieren om voedselverspilling te voorkomen, is de juiste hoeveelheden koken. Restjes belanden vaak in de vuilnisbak. In de meeste gevallen staat de grootte van de individuele porties aangeduid op de verpakking. En om te voorkomen dat je te veel pasta kookt, gebruik je best een spaghettimeter.

7. Kook met restjes

Van oude groenterestjes kan je soep of stoemp maken. Met een beetje bloem, eieren, melk en gist tover je jouw koelkastrestjes (kaas, ham, olijven, wortels, uien, enz.) om tot heerlijke quiches. Over restjes bloemkool, aardappel of witloof kan je wat uitgedroogde kaas strooien om er een gratin van te maken.

8. Maak optimaal gebruik van jouw 'voedingsafval'

Gooi niet te snel de schillen en klokhuizen van fruit weg, of het loof en de schil van groenten, kippenbotjes, beenderen of visgraten. Je kan dit 'afval' verwerken tot heerlijke soufflés, bouillons, chips, kruidenthee, soepen, enz.

VERS VAN DE PERS

NIUWS OVER DE NATUUR EN HET MILIEU IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

MAART '22

ALS EEN VIS IN HET WATER...

Binnenkort zijn het weer de Brusselse Waterdagen. We zetten dan het volledige blauwe erfgoed van Brussel in de kijker, en dat is veel meer dan het kanaal, de Zenne, de vijvers of de rivieren die Brussel zijn reputatie van waterstad hebben gegeven. Het gaat ook over de vele andere vaak minder gekende vormen van water in de hoofdstad. Denk maar aan de vele bronnen die in het Gewest te vinden zijn, de fonteinën waarover heel wat legendes de ronde doen, de verschillende waterbekkens en waterstralen waar groot en klein van genieten. En dan zijn er nog de meer recente voorzieningen zoals wadi's en regentuinen, die de stad beter bestand maken tegen overstromingen. Op deze pagina's vind je een kort overzicht van alle vormen van water in Brussel.

DOE MEE

DE BRUSSELSE WATERDAGEN 2022 KOMEN ERAAN!

Waterkwaliteit, waterbeheer, groene en blauwe netwerken, waterrecreatie... Deze thema's zullen centraal staan tijdens de volgende editie van de Brusselse Waterdagen, van 20 tot en met 27 maart 2022. Naar goede gewoonte zijn de activiteiten gratis en voor iedereen toegankelijk. Op het programma staan activiteiten die worden georganiseerd of gesteund door publieke actoren (waterbeheerders, gemeenten, enz.), een groot aantal gegidste bezoeken en wandelingen, en avondactiviteiten (paddentrek, conferentie, film, quiz). Ook voor de **scholen** wordt het een week vol activiteiten. Tot slot krijgt de campagne "Hier begint de zee" een verlengstuk, in nauwe samenwerking met de 19 gemeenten! Leve de Brusselse Waterdagen, leve het water in Brussel!

ONGEZIEN

EEN 'MIRACULEUZE' BRON

Aan de Sint-Annafontein in Laken werden vroeger geneeskundige krachten toegeschreven. Mensen kwamen van heinde en verre voor het water van de fontein, dat volgens de legende koorts, krampen en

oogziekten zou genezen. Deze legende zou in de 17de eeuw zijn ontstaan nadat aartshertogin Isabella haar koorts zag verdwijnen toen ze van het water van de bron had gedronken. Als bewijs liet ze aan de voet van een eik, waar de bron toen ontsprong, een fontein bouwen. Vandaag ontspringt de bron in een rozet met vijf waterstralen om vervolgens uit te monden in eerst een klein en vervolgens een groter bassin.

Brussel telde ooit veel bronnen, maar de meeste daarvan zijn in de vergetelheid geraakt. Dat is te wijten aan de verstedelijking, maar ook aan de invoering van het leidingwater, legt **Tim Van Cauwenbergh** van de vzw Coördinatie Zenne uit. "Ik denk bijvoorbeeld aan de Sint-Guidobron in Anderlecht. Die was ooit erg populair. In de jaren 1950 kwamen de mensen er nog op bedevaart of om er water te halen. De plaats waar de bron zich oorspronkelijk bevond werd later

BRONNEN, EEN VERGETEN ERFGOED

gebetonneerd en omgevormd tot een kruispunt. De bron werd vervolgens omgeleid naar het nabijgelegen Sint-Annaziekenhuis, waarna het spoor volledig verloren is gegaan. Waarschijnlijk verdween de bron in het riool." Coördinatie Zenne is enkele jaren geleden de uitdaging aangegaan om **bronnen hun verdiende plaats in ons collectief erfgoed terug te geven**. "We hebben een lijst van ongeveer tweehonderd bronnen op het publieke domein. Daarvan zijn er al

veel verdwenen, maar er valt nog heel wat te ontdekken op privéterrein." De resultaten van een deel van dit enorme onderzoekswerk, en ook de vele anekdotes, zijn te vinden op de website van de vereniging. Coördinatie Zenne werkt momenteel ook aan een wandeling met audiogids waarmee je de bronnen in Ukkel kan ontdekken. De audiowandeling zal tegen de lente beschikbaar zijn.

FAUNA & FLORA

DE KONING VAN DE VIJVER

Samen met de gewone pad is de bruine kikker (*Rana temporaria*) de meest voorkomende amfibiesoort in Brussel. Al zie je hem steeds minder vaak opduiken. Deze kikker is er in verschillende kleuren: grijs-bruin, baksteenrood, groen of zelfs gelig! Na hun winterslaap worden de bruine kikkers eind februari wakker. Ze trekken dan in groten getale naar de plek waar ze gewoonlijk hun eitjes leggen, doorgaans een vijver. De mannetjes, die kleiner zijn dan de vrouwtjes, beginnen met hun paringsroep, een kwaakgeluid dat klinkt als een trein. De vrouwtjes leggen dan tussen 700 en 4.500 eitjes in geleachtige trossen. Uit slechts 1 tot 6% van deze eitjes komen dan kikkertjes voort.

OP ONTDEKKING

WATERVERHALEN

Den Spauser: Deze fontein op de hoek van de Steenstraat en de Kolenmarkt is minder bekend dan Manneken Pis maar wel veel ouder. Hij werd reeds vermeld

in documenten uit de 16de eeuw onder de naam "Blauwe Fontein" en stond destijds bekend om de zuiverheid van zijn water.

De waterkersvijver van Laken: Wist je dat er in Laken een waterkersvijver is waar biologische waterkers wordt geteeld? Sinds 2013 wordt er opnieuw waterkers geteeld met kwaliteitsvol bronwater van het koninklijk domein in Laken.

De vijvers van het Rood Klooster: Het Rood Klooster, een voormalige priorij van de Broeders Augustijnen, had vroeger visvijvers waar vis werd gekweekt. Drie van deze vijvers zijn gereconstrueerd aan de hand van oude kaarten en gravures. Aangezien de oorspronkelijke grondwaterlaag vandaag te weinig water kan leveren om aan de watervraag te voldoen, worden de vijvers gevoed vanuit een extra waterbron.

Broek-Plage: In de Gaasbeekvallei voedt een bron een grote vijver die waarschijnlijk is ontstaan door de aanleg van de nabijgelegen spoorweg. Deze vijver werd tijdens de Tweede Wereldoorlog en de naoorlogse periode door de buurtbewoners gebruikt als zwembad, waardoor de plaats ooit Ukkel-Plage of Broek-Plage werd genoemd.

EEN IETWAT VREEMDE POLLEPEL

Als je door het Egmontpark wandelt, in de richting van de Groteherstraat, zie je een achthoekig gebouw van lichtgekleurde stenen en bakstenen. Dit gebouw, dat bekend staat als de 'Grote Pollepel', dateert uit de 15de eeuw en is een van de niet-drinkbare waterreser-

voirs die zich vroeger op het grondgebied van Brussel bevonden. Ze werden gebruikt als drinkbakken voor dieren en ook als watervoorraad in geval van brand. Het bassin in kwestie bevond zich oorspronkelijk aan de voet van de Coudenberg, op de plaats van de rotonde van de huidige Ravensteingalerij. Het werd in 1957 verplaatst naar de Egmonttuinen.

TRENDY

Beirnis

— WATERSTRALEN, — ZOMERSPELLETJES

Het is nog wat vroeg om al te denken aan verkoeling of spelletjes op een warme zomerdag. Maar als het zomer wordt, aarzel dan niet om afkoeling te zoeken in de buurt van de fonteinen, waterstralen en speeltuinen van het **Koning Boudewijnpark**, of de waterstralen in het **Gaucheretpark**, op het Flageyplein en rond de gloednieuwe

fontein op het Clemenceauplein in Anderlecht. Ook in de Ortsstraat, tegenover de Beurs, werd onlangs nog een **fontein** met waterstralen aangelegd. Bovendien dansen de stralen elk kwartier een ander waterballet, om elk uur uit te monden in een spectaculair waterspel. Kinderen vinden het geweldig!

TRENDY

Bernard Boccara

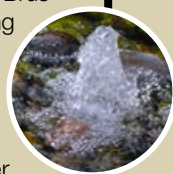
WADI'S EN REGENTUINEN

Vanaf 2022 krijgt een **natuurlijker regenwaterbeheer** een duwtje in de rug in Brussel, onder meer om de stad beter bestand te maken tegen overstromingen. Hoe? Door de natuur haar werk te laten doen in regentuinen en wadi's. Wadi's, een soort van begroeide grachten, kunnen het oppervlaktewater goed opslaan en rustig in de bodem laten insijpelen of

laten verdampen. De regentuin zorgt voor een kwalitatief goed beheer van afvloeiend water en biedt bovendien de visuele voordelen van een groene ruimte. Zo was de aanleg van een regentuin in het Fontainaspark een zeer succesvol proefproject.

TERUG NAAR DE BRON

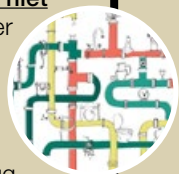
Vroeger had elk klein dorp in Brussel zijn eigen bron. Vandaag zijn deze waterbronnen verdwenen of verwaarloosd. In Brussel is een gezamenlijke inspanning gedaan om deze bronnen in kaart te brengen en meer bekendheid te geven. Heb je informatie over bronnen in Brussel? Ken je een bron in jouw buurt die wat meer aandacht verdient? Wil je meewerken aan dit project? Neem contact op met de vereniging **Coördinatie Zenne!**

WATER LOOPT NIET VAN EEN LEIEN DAKJE

De tentoonstelling "**Water loopt niet van een leien dakje**" gaat over het leidingwater in Brussel. Kom en ontdek alles wat onze stad en onze levenswijze verbindt met dit essentieel element: water. De tentoonstelling neemt je mee terug in de tijd en toont het Brusselse beleid rond watervoorziening en hygiëne van gisteren tot vandaag, en besteedt ook aandacht aan de mannen en vrouwen die dit alles mogelijk maken.

La Fonderie. Ransfortstraat 27, 1080 Molenbeek. Van 15/10/21 tot 26/6/22. Van dinsdag tot zondag van 14.00 tot 17.00 uur. Prijs: € 5, -12 jaar gratis. Meer info: 02 410 99 50 - www.lafonderie.be

DE BRUSSELSE WATERGIDS

Water is alomtegenwoordig in Brussel. De stad heeft zelfs een deel van haar economische en historische ontwikkeling aan het water te danken. Ook nu nog blijft water een belangrijke rol spelen, onder meer om de stad te wapenen tegen de klimaat- en milieu-uitdagingen. Dit alles en nog veel meer ontdek je in de gids "**Water in Brussel!**". In deze gids vind je bovendien tal van plaatsen waar het water zichtbaar is en waar de meest diverse planten en dieren in het geheim leven.

ACTUA

MILJUNSTADONZEPLANEET #148

HET KINDER- HOEKJE

DE QUIZ

Het blauwe erfgoed
in Brussel

Hoe goed is jouw kennis over het blauwe erfgoed in Brussel?
BEANTWOORD DEZE MINQUIZ EN KOM HET TE WETEN.

A. Welke ziektes genas het water van de Sint-Annafontein volgens de legende?

1. Koorts.
2. Hoofdpijn.
3. Reuma.

B. Waarvoor diende het waterreservoir "De Grootte Pollepel"?

1. Om te leren zwemmen.
2. Om de dieren te laten drinken.
3. Om met boten te racen.

C. Wat wordt er sinds 2013 geteeld in Laken?

1. Waterlelies.
2. Zeewier.
3. Biologische waterkers.

D. Voor welk type regenwaterbeheer wordt een wadi gebruikt?

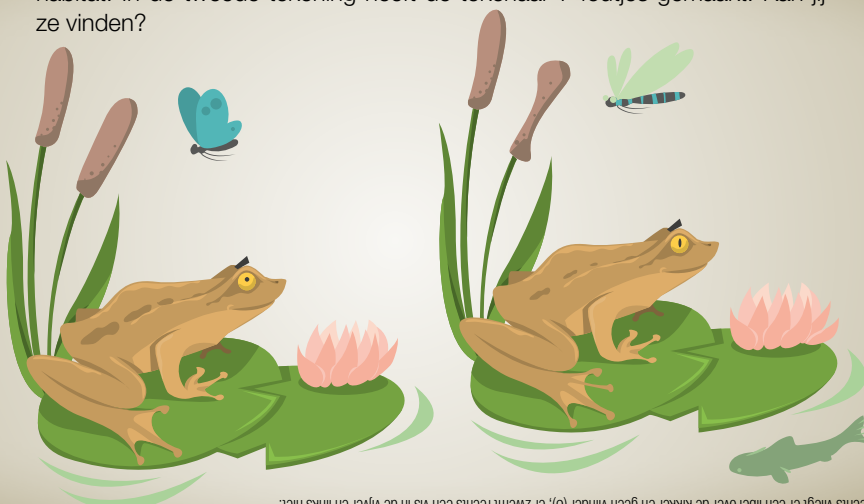
1. Noodzakelijk regenwaterbeheer.
2. Natuurlijk regenwaterbeheer.
3. Rationeel regenwaterbeheer.

E. Waarvoor diende de vijver "Broek-plage"?

1. Als waterreserve in geval van brand.
2. Als forelvijver.
3. Als zwemvijver.

SPEL: De quitige kikker

Kijk goed naar deze twee tekeningen van bruine kikkers in hun natuurlijke habitat. In de tweede tekening heeft de tekenaar 7 foutjes gemaakt. Kan jij ze vinden?

ACTIVITEITEN AGENDA

De volgende data zijn onder voorbehoud van extra maatregelen die de overheid kan treffen. Aarzel niet om de organisatoren te contacteren voor bevestiging.

KRIEBELBEESTJES IN HET BOS

Een namiddagactiviteit voor kinderen van 3-7 jaar. Met vergrootglazen zoeken de kinderen naar de verschillende beestjes in het bos: onder een schors, onder stenen, enz.

16/3 vanaf 14u. Afspraak in GC WaBo, Delleurlaan 39, 1170 Watermaal-Bosvoorde. Prijs: € 3 (€ 2 Paspartoe). Inschrijven verplicht. Info: wabo.be

UNESCO-WANDELING

Ontdek samen met een gids van Natuurgroepering Zoniënwoud waarom delen van het Zoniënwoud erkend zijn als werelderfgoed.

10/4 om 14u. Afspraak aan het Bosmuseum Jan van Ruusbroec, Duboislaan 2, 1560 Hoeilaart. Gratis. Inschrijven verplicht. Info: ngz.be

ZIEKTES EN PLAGEN BIJ KAMERPLANTEN

Deze workshop focust op het optimaliseren van de groeiomstandigheden, natuurlijke vijanden en chemische producten. Het is sterk aanbevolen om zieke planten of 'moeilijke gevallen' mee te brengen zodat we de tips samen kunnen toepassen.

27/4 van 19u tot 21u30. Afspraak in GC Den Dam, Waverssesteenweg 1741, 1160 Oudergem. Prijs: € 15 (€ 2 Paspartoe). Inschrijven verplicht. Info: gcdendam.be

GA JE RENOVEREN? DENK OOK AAN DE GELUIDSISOLATIE!

Als je renoveert kies je het best voor efficiënte thermische isolatie en duurzame materialen van hoge kwaliteit. Maar dat zijn niet de enige zaken om rekening mee te houden. Een goede geluidsisolatie is net zo belangrijk voor je wooncomfort, en voor je gezondheid.

RUISINFO

Via deze portaalsite van het Brussels Gewest kom je te weten hoe je je tegen geluidshinder kan beschermen, hoe je geluidsoverlast kan melden en wie hierin kan tussenkomen.

www.ruisinfo.brussels

Het belang van akoestisch comfort wordt vaak onderschat. Toch is het een cruciale factor bij het ontwerp of de renovatie van een gebouw. Het heeft een niet te onderschatten impact op de kwaliteit van ons dagelijks leven en op de relatie met de burens. Geluidshinder is een van de meest genoemde vormen van overlast. Niet minder dan vier op de tien Brusselaars vinden dat hun woning slecht is geïsoleerd tegen lawaai en geven aan dat ze thuis last hebben van lawaai.

De weinig bekende effecten van lawaai op de gezondheid

Op lange termijn, en boven bepaalde blootstellingsgrenzen, kan lawaai ook gevolgen hebben voor de gezondheid. Het kan de kwaliteit van de slaap aantasten en leiden tot vermoeidheid en sufheid, onze intellectuele prestaties nadelig beïnvloeden en zelfs het risico op hart- en vaatziekten verhogen.

Zeg nee tegen lawaai!

Er zijn verschillende manieren om geluidshinder te verminderen, of het nu van buiten komt (zoals het verkeer) of van binnen (zoals voetstappen). Sommige van deze maatregelen zijn vrij eenvoudig uit te voeren en niet duur. Je kan bijvoorbeeld de dichtingen van ramen en deuren vervangen als ze te oud zijn. Je kan ook een tapijt leggen op harde vloeren of andere elementen toevoegen die de weerkaatsing van geluid in een kamer beperken (gordijnen, stoffen zetels, enz.). Je

vindt nog veel meer tips in onze brochure "Rustig wonen in Brussel - 100 tips om zich te beschermen tegen lawaai en er minder te maken". Je kan de brochure downloaden via leefmilieu.brussels > [Geluid > De bronnen van geluidshinder > Buurtlawaai > Rustig leven](#)

Akoestische renovatie

In andere gevallen kunnen uitgebreidere geluidsisolatielösungen nodig zijn. Om echt doeltreffend te zijn, vragen deze werkzaamheden een zorgvuldige en precieze aanpak. Weet dat Homegrade.brussels, het advies- en steunpunt voor huisvesting in het Brussels Gewest, je hierbij kan begeleiden. Hun adviseurs komen bij je thuis en begeleiden je bij jouw keuzes, van het begin tot het einde van jouw project. Al deze diensten zijn trouwens volledig gratis. Contacteer ze via <https://homegrade.brussels/nl/>

Premies voor akoestische renovatie

De kosten van een geluidsisolatieproject kunnen een rem zetten op de uitvoering ervan. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan je als slachtoffer van geluidshinder, onder bepaalde voorwaarden, subsidies krijgen om de geluidsisolatie van je woning te verbeteren. Deze subsidies zijn opgenomen in de RENOLUTION-premies, die te vinden zijn op <https://renolution.brussels/nl>

HET ZONIËNWOUd: ANTICIPEREN OM HET BETER TE BESCHERMEN!

In het kader van het beheerplan voor het Zoniënwoud kapt Leefmilieu Brussel elk jaar honderden bomen. Het doel: de biodiversiteit vergroten en het bos beter beschermen tegen de gevolgen van de huidige klimaatverandering. Klinkt paradoxaal?

Productiegerichte bossen

Bomen zijn van nature fotosynthetisch: ze zetten de CO₂ in de lucht (meer bepaald de koolstof in CO₂) om in hout. In bossen die uitsluitend gericht zijn op houtproductie kweken de beheerders bomen om er planken, panelen, houtblokken, pellets, enz. van te maken. Om een zo hoog mogelijk rendement te halen, kozen bosbeheerders lange tijd voor de meest productieve boomsoorten. Zo komt het dat sinds de tweede helft van de 19de eeuw in de Ardennen en elders in Europa vaak werd gekozen voor naaldbomen, vooral sparren.

Kroniek van een aangekondigde dood

Door de klimaatverandering heeft deze strategie gevolgen voor de toekomst van het bos. In Frankrijk bijvoorbeeld zijn de afgelopen drie jaar miljoenen kubieke meters sparrenbomen aangevallen door een kleine kever, de schorskever, een aanval die ongetwijfeld wordt versterkt door de hogere temperaturen. In 2019 vielen de honderden sparren in het Brusselse deel van het Zoniënwoud ook ten prooi aan dit insect, waardoor de sparren er slecht aan toe zijn. Intussen zijn heel wat van deze bomen gestorven. Enerzijds door de droogteperiodes in 2018, 2019 en 2020, anderzijds door het feit dat de sparren niet altijd op de meest

gunstige plaatsen werden aangeplant.

Het klimaat verandert, het bos verandert (ook)

Wat zijn de verwachte effecten van de klimaatverandering op het Zoniënwoud? De hoeveelheid neerslag zal naar verwachting niet wijzigen, maar de gemiddelde temperatuur zal hoogstwaarschijnlijk stijgen. Volgens de metingen in Ukkel bedraagt de gemiddelde temperatuur 'normaal gezien' 10,6°C. In 2020 werd echter een gemiddelde temperatuur van 12,2°C opgetekend. Een record! Het vorige record bedroeg 11,9°C in 2018. Er is dus sprake van een trend. En deze temperatuurstijging heeft sinds 1976 een impact op de groei van de beukenbomen.

Droogte in het voorjaar, hittegolven in de zomer

De potentieel verwoestende gevolgen van deze veranderingen voor het Zoniënwoud zijn niet los te zien van de voorjaarsdroogte, gevolgd door de zomerse hittegolven. In 2018, 2019 en 2020, bijvoorbeeld, waren de lentes extreem droog en waren de waterreserves uitgeput. Dit in combinatie met de zomerse hittegolven leidde tot een enorme waterstress onder planten. Voor boomsoorten met ondiepe wortels of soorten die veel water nodig hebben tijdens het groeiseizoen (zoals sparren

EEN DUURZAAM BEHEERD BOS

Elk jaar wordt 3.500 m³ bomen uit het Zoniënwoud verwijderd. Dat lijkt veel, maar het bos groeit zelf elk jaar meer dan twee keer zo snel. Het Zoniënwoud is dus nog lang niet uitgeput. Bovendien is het beheer in overeenstemming met de FSC-norm voor duurzaam beheer. Het klopt dat de meeste van onze grote beukenbomen naar Azië gaan, maar er zijn ook verschillende initiatieven opgestart om de lokale houtverwerking te stimuleren. De Sonian Wood Coop die in 2019 werd gelanceerd, bijvoorbeeld, engageert zich om hout uit het Zoniënwoud te kopen, te verwerken en lokaal te verkopen. Sinds drie jaar biedt Leefmilieu Brussel ook boomstammen van hoge kwaliteit te koop aan bij lokale kopers die geïnteresseerd zijn in kwaliteitshout.

en beuken) zullen deze veranderingen de bomen waarschijnlijk het leven kosten.

Beuken zullen worden aangetast

Tegen 2100 zouden beuken (die 65% van het bosmassief innemen) van de plateaus verdwenen zijn. Ze zouden dan alleen nog in de valleien te vinden zijn, waar de bodem koel blijft. Onze prachtige beukenkathedraal en de door beuken gedomineerde bossen zullen dus onvermijdelijk krimpen. Paradoxaal genoeg vindt er sinds 2005 een natuurlijke en grote aangroei van beuken plaats. Om de twee jaar is er een overvloed van natuurlijke zaailingen, bijna drie keer zo vaak als in het verleden. Is dit een reactie op de gevolgen van de klimaatverandering? Of zingt de beuk zijn zwanenzang?

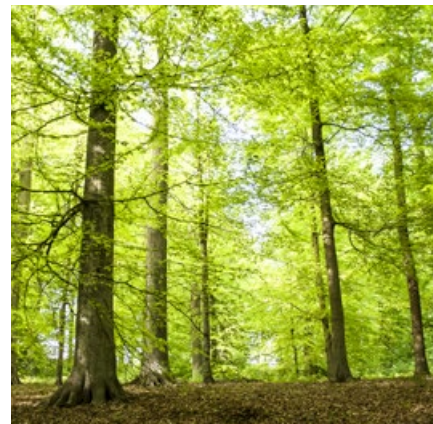
Soortendiversificatie

Om op deze veranderingen te anticiperen en de gevolgen ervan te beperken, nemen de beheerders nu maatregelen. Met een middellange- en langetermijnvisie kappen ze bepaalde beuken en zorgen ze voor meer diversificatie in de boomsoorten. Daarbij geven ze, in overeenstemming met de Natura 2000-doelstellingen, de voorkeur aan inheemse soorten, die beter bestand zijn tegen de gevolgen van de klimaatverandering en die het bos veer-

krachtiger kunnen maken. Daardoor moet de beuk dus (gedeeltelijk) plaatsmaken voor andere soorten.

Een geleidelijke omschakeling

De transformatie van sommige oude beukenbossen zal geleidelijk verlopen, nagenoeg onmerkbaar, en dat door gerichte uitdunning, zodat er stelselmatig plaats vrijkomt voor andere soorten. Tegen 2043 zal 10% van de oude beukenbossen op deze manier onder handen zijn genomen. Deze strategie heeft een dubbel voordeel: ze versterkt de veerkracht van het bos én ze verbetert de biodiversiteit. Om de cycli van de natuur na te bootsen, zal de omschakeling gebeuren in kleine 'aanplantingscellen' (ongeveer 40 planten). Het toekomstige gezicht van het Zoniënwoud begint nu al vorm te krijgen.

EEN DUURZAME MULTIFUNCTIONELE AANPAK

Het Zoniënwoud beschouwen als een houtfabriek is niet helemaal verkeerd. Maar het gaat toch ook voorbij aan de vele andere functies die het bos vervult. Het nieuwe beheerplan voor het Brusselse Zoniënwoud, dat in 2019 werd goedgekeurd, wil het bos beheeren op een manier die rekening houdt met deze multifunctionaliteit. Het gaat met name om de Natura 2000-status, de landschapsdiversiteit (waaronder de beukenkathedraal) en last but not least het recreatieve belang van het bos voor het nabije Brussel. Bovendien voorziet het plan in maatregelen die het woud veerkrachtiger maken tegen de klimaatverandering.

HET PROJECT-HOEKJE

Hier vind je een project van burgers, verenigingen of groeperingen rond het thema milieu, duurzame voeding, consumptie, energie, natuur, intergenerationale uitwisseling ...

Vooruit met de wijk: doe mee aan de editie van 2022!

Heb je veel ideeën om jouw buurt duurzamer en aangenamer te maken? En zou je die graag met je burens in de praktijk willen brengen? Goed nieuws, er komt een nieuwe editie van de projectoproep "Vooruit met de wijk"! Elk jaar nodigt deze projectoproep Brusselaars uit om een duurzaam collectief project in hun buurt uit te werken rond thema's zoals voeding, afval, biodiversiteit, energie of mobiliteit. Heb je een project in gedachten en een aantal metgezellen die samen met jou het avontuur willen aangaan? Hou je klaar om je binnenkort in te schrijven!

Meer info: vooruitmetdewijk.brussels > Actualiteiten > Nieuws

Recept

WORTELEN MET TANDOORI EN AMANDELEN

Ingrediënten voor 4 personen

- /// 900 g wortelen
- /// 2 eetlepels tandooripasta
- /// 80 g hele gepelde amandelen
- /// 4 stengels lente-ui
- /// 2 teentjes knoflook
- /// 2 eetlepels olijfolie
- /// 10 korianderzaadjes
- /// Zout, zwarte peper

Bereiding

Schil de wortelen en snij ze in de lengte doormidden en vervolgens in stukjes van ongeveer 2 cm. Hak de lente-ui en de knof-

look fijn. Fruit de knoflook in twee eetlepels olijfolie. Voeg de wortelen, de amandelen, de lente-ui, de tandooripasta, 20 cl water en zout toe. Meng, dek af en laat op een laag vuur garen tot de wortelen zacht zijn. Meng af en toe en controleer het vloeistofniveau. Voeg indien nodig water toe. Serveer als garnering of als gerecht met een heerlijk smeuke hummus en brood.

Meer recepten op

Recepten4seizoenen.brussels

WEES SMART MET JE PHONE

Is het mogelijk om met een smartphone te leven en tegelijk het milieu, de planeet en haar bewoners te respecteren? Dat is de centrale vraag van een **nieuw leermiddel** van Leefmilieu Brussel voor 12- tot 14-jarigen. De tool omvat een portfolio, een leerkrachtenfiche en een boekje waarmee leerlingen geleidelijk de levenscyclus van een smartphone ontcijferen. Ze krij-

gen een beter zicht op de impact van een smartphone op de klimaatopwarming en op de uitputting van de grondstoffen. Ten slotte gaan ze na hoe ze hiermee kunnen omgaan. Voor Brusselse scholen is er ook een gratis papieren versie.

Meer info:

leefmilieu.brussels > nieuws